

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО ПОЛЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

В. П. Гончар, к.е.н., Сумський національний аграрний університет

Зроблено аналіз проекту Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» з метою оцінки термінологічного апарату, що використовується. Виявлено окремі вади змістовного та редакційного характеру і запропоновано шляхи їх виправлення. Обґрунтовано авторський підхід до трактування сутності терміну «аудит фінансової звітності».

Ключові слова: аудит, аудит фінансової звітності, аудиторська діяльність, правове регулювання, термінологічний апарат.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Згідно з Планом заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [1], до листопада 2017 року норми вітчизняного законодавства з питань регулювання аудиторської діяльності повинні бути приведені у відповідність до законодавчих актів Європейського Парламенту та Ради ЄС. Зокрема, мова йде про врахування вимог Директиви про обов'язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності від 17.05.2006 року № 2006/43/ЄС, зі змінами, внесеними Директивою 2014/56/ЄС (далі – Директива 2006/43/ЄС) [2]. На виконання взятих зобов'язань в лютому 2017 року Верховна Рада України в першому читанні прийняла проект Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 6016 (далі – Законопроект) [3], розроблений Міністерством фінансів України.

Перший варіант Законопроекту був опублікований на сайті Міністерства фінансів в 2015 році і викликав хвилю критики в професійному середовищі серед аудиторів та експертів. Рішенням Аудиторської палати України (далі – АПУ) від 04.09.2015 року № 314 представлений Законопроект був визнаний неприйнятним, а також були затверджені зауваження та пропозиції до нього, що містились на 27-ми сторінках [4]. Оновлений варіант Законопроекту від 03.02.2017 року № 6016 був схвалений експертним висновком АПУ (рішення від 01.03.2017 року № 340), але з умовою «... подальшого обговорення та доопрацювання із залученням представників аудиторської спільноти та професійних організацій аудиторів України» [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання реформування аудиторської діяльності в Україні після прийняття Директиви 2006/43/ЄС неодноразово обговорювались як в наукових, так і в експертних колах. З появою Законопроекту з'явився конкретний предмет для фахової дискусії. Треба відмітити, що, навіть, доопрацьований Законопроект № 6016 містить багато суперечливих, неузгоджених та неприйнятних положень, починаючи з назви і закінчуючи вадами редакційного характеру.

Аналіз останніх публікацій [6-9] свідчить, що, в першу чергу, обговоренню підлягають концептуальні положення, які вносять зміни в чинний поря-

док регулювання та проведення аудиторської діяльності. Найбільш дискусійними є питання: організації суспільного нагляду за аудиторською діяльністю; створення, функціонування і фінансування відповідних органів суспільного нагляду; реформування АПУ; розвитку самоврядності аудиторської професії; забезпечення умов для вільної конкуренції на ринку аудиторських послуг тощо.

В той же час недостатня увага приділяється висвітленню проблем використання термінології в новому Законопроекті. Актуальність цього питання підкреслює АПУ, наголошуючи на необхідності приведення термінологічного апарату Законопроекту у відповідність до Глосарію термінів Міжнародних стандартів аудиту (далі – МСА) та чинного законодавства [5]. Дійсно, саме використання зрозумілого та узгодженого термінологічного апарату формує базис для досягнення спільної думки з усіх інших суперечливих питань.

За оцінкою Г.М. Давидова і О.А. Петрик «... в аудиті в Україні існує невідповідна сучасному стану розвитку Європейського співтовариства інституціональна ситуація, яка полягає в браку гармонізованого підходу до обов'язкового аудиту. Ситуація одночасно проста, оскільки орієнтири розвитку визначені, і одночасно складна, адже можна піти шляхом удосконалення того, що удосконалити неможливо» [10]. Саме тому ми і акцентували увагу в даному дослідженні на ті проблемні аспекти Законопроекту, які є важливими, але, на наш погляд, найменш дискусійними, щодо можливості їх коригування.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз проекту Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 03.02.2017 року № 6016 з точки зору використання термінологічного апарату та розробка пропозицій щодо виправлення наявних недоліків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Законопроект позиціонується як новий нормативний акт щодо регулювання аудиторської діяльності в Україні, що повністю замінить чинний Закон України «Про аудиторську діяльність» в редакції Закону України від 14.09.2006 року № 140-V зі змінами та доповненнями (далі – Закон про аудиторську діяльність) [11]. Стаття 1 «Визначення термінів» містить тлумачення основних 25-ти термінів, що зустрічаються в тексті Законопроекту. Розглянемо ті з них, до застосування

або трактування сутності яких виникають запи- | тання та зауваження (табл. 1).

Таблиця 1

Визначення термінів в проекті Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»

Терміни	Значення термінів
Аудит фінансової звітності	аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності юридичної особи, або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність групи, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам ;
Аудитор	фізична особа, яка підтвердила кваліфікаційну придатність до провадження аудиторської діяльності, має відповідний практичний досвід та включена до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності ;
Аудиторські послуги	аудит , огляд фінансової звітності, консолідованої фінансової звітності, виконання завдань з іншого надання впевненості та інші професійні послуги, що надаються відповідно до міжнародних стандартів аудиту;
Завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності	завдання з надання обґрунтованої впевненості, що приймається і виконується суб'єктом аудиторської діяльності відповідно до вимог цього Закону та міжнародних стандартів аудиту шляхом перевірки фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність у всіх суттєвих аспектах і відповідність вимогам міжнародних стандартів фінансової звітності або національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та законів України;
Реєстр аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності	автоматизована система збирання, накопичення, захисту, обліку та надання інформації про аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності , які мають право на провадження аудиторської діяльності в Україні;
Суб'єкт аудиторської діяльності	аудиторська фірма або аудитор , що відповідає таким критеріям: провадить аудиторську діяльність як фізична особа-підприємець або провадить незалежну професійну діяльність; набув права на провадження аудиторської діяльності на підставах та в порядку, що передбачені цим Законом; включений до Реєстру як суб'єкт аудиторської діяльності.

Джерело: сформовано автором на основі [3]

1. Законопроект замість терміну «аудит», яким оперують чинні нормативні акти і трактування якого викладено в Законі про аудиторську діяльність і в Господарському кодексі України [12], вводиться термін «аудит фінансової звітності» (табл. 1). Хоча новий термін і відповідає міжнародній практиці та використовується в МСА [13], він все ж є уточнюючим. На нашу думку, законотворцям необхідно було б навести також визначення терміну «аудит», як базового в формуванні всієї аудиторської термінології.

До речі, згідно Законопроекту аудит фінан-

сової звітності є аудиторською послугою, але в той же момент, під час трактування терміну «аудиторська послуга», до їх складу Законопроект віднесено «аудит», а не «аудит фінансової звітності» (табл. 1).

Визначення терміну «аудит фінансової звітності» (табл. 1) є відкоригованим визначенням діючого терміну «аудит» [11; 12]. На наш погляд, воно також не позбавлене недоліків. Для порівняння наведемо чинне визначення аудиту та текст з МСА, щодо трактування сутності аудиту фінансової звітності (табл. 2).

Таблиця 2

Визначення термінів в чинному законодавстві та Міжнародних стандартах аудиту

Терміни	Значення термінів
Аудит	перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів [11, ст. 3], [12, ст. 363].
Аудит фінансової звітності	Метою аудиту є підвищення ступеня довіри визначених користувачів до фінансової звітності. Це досягається через висловлення аудитором думки про те, чи складена фінансова звітність у всіх суттєвих аспектах відповідно до застосовної концептуальної основи фінансового звітування. У разі більшості концептуальних основ загального призначення така думка висловлюється стосовно того, чи подана фінансова звітність достовірно , в усіх суттєвих аспектах, або чи надає вона правдиву та неупереджену інформацію відповідно до концептуальної основи [13, С. 94].

Джерело: сформовано автором на основі [11-13]

Порівняння визначення аудиту фінансової звітності (табл. 1) з визначеннями термінів із табл. 2, дає підстави стверджувати, що будова

першого визначення з позиції граматики занадто ускладнена, через що лексичне значення окремих слів форм в ньому є сумнівним. Так, замість

словосполучення «...про її відповідність...», необхідно було вжити «...про їх відповідність...», оскільки перед цим мова йде про «фінансову звітність **та** консолідовану фінансову звітність».

Також суттєвим недоліком «нового» визначення є те, що в ньому відсутня згадка про необхідність висловлення думки аудитора щодо **достовірності** фінансової звітності (табл. 1). Крім того вираз «...**або** іншим вимогам» слід замінити на «...**та** іншим вимогам», щоб уникнути помилкового протиставлення національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та міжнародних стандартів фінансової звітності іншим нормативним актам.

Враховуючи викладені зауваження пропонуємо таку редакцію трактування терміну «аудит фінансової звітності»: аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності (консолідованої фінансової звітності) суб'єкта господарювання, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність та відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам законодавства, національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності та іншим нормативним вимогам.

Запропоноване визначення цілком узгоджується з тлумаченням терміну «обов'язковий аудит фінансової звітності», що наводиться в статті 1 Законопроекту: «аудит фінансової звітності (консолідованої фінансової звітності) суб'єктів господарювання, які відповідно до законодавства зобов'язані оприлюднити або надати фінансову звітність (консолідовану фінансову звітність) користувачам фінансової звітності разом з аудиторським звітом, що проводиться суб'єктами аудиторської діяльності на підставах та в порядку, що передбачені цим Законом» [3].

Обов'язково необхідно викласти тлумачення терміну «суттєвість», якого Законопроект не містить, але яке є в чинному Законі про аудиторську діяльність: «Суттєвою є інформація, якщо її пропуск або неправильне відображення може вплинути на економічні рішення користувачів, прийняті на основі фінансових звітів» [11, ст. 3].

2. По тексті Законопроекту зустрічаємо словосполучення «аудитор(и) та суб'єкт(и) аудиторської діяльності» (статті 8, 9, 10 та ін.). В той же час аналіз сутності визначень цих термінів (табл. 1) дозволяє нам їх одночасне використання назвати тавтологією. До того ж в пункті 1 статті 4 Законопроекту зазначається, що «**аудитор** має право провадити аудиторську діяльність **одиноосібно** лише після включення його до Реєстру **як суб'єкта аудиторської діяльності**» [3].

З метою уникнення дублювання пропонуємо використовувати або тільки термінологічний вираз «суб'єкти аудиторської діяльності», або словосполучення «аудитори та аудиторські фірми», що застосовується в чинному законодавстві

[11]. Це зауваження стосується і зміни назви «Реєстру аудиторських фірм та аудиторів» (чинна назва) на «Реєстр аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності» (пропонується в Законопроекті).

3. Трактування сутності терміну «завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності» (табл. 1) містить змістовну помилку – зайвий раз використано слово «відповідність». Замість «... про її **відповідність** у всіх суттєвих аспектах **і відповідність** вимогам...», треба залишити: «... про її **відповідність** у всіх суттєвих аспектах вимогам...».

4. В статті 2 Законопроекту зазначається, що його дія поширюється на «**аудиторів**, суб'єктів господарювання незалежно від форм власності та видів діяльності, органи державної влади та органи місцевого самоврядування» [3]. Виходячи з сутності Законопроекту та термінологічного апарату, яким він оперує, більш логічним, в даному випадку, є використання терміну «суб'єкти аудиторської діяльності» замість «аудитори», або, взагалі, виключення терміну «аудиторів», за аналогією до змісту статті 1 чинного Закону про аудиторську діяльність [11].

5. В Законопроекті також використовуються терміни, які є загальнозрозумілими, але не мають чітких критеріїв для їх оцінювання. Так в пункті 6 статті 5 зазначено, що аудиторська фірма повинна мати добру репутацію [3]. Поняття «добра репутація» трактується таким чином: «...керівник аудиторської фірми не може бути особою, до якої застосовано стягнення у вигляді виключення з Реєстру, та/або протягом двох років до аудиторської фірми застосовувалось більше трьох раз стягнення у вигляді попередження або зупинення права на провадження аудиторської діяльності». Вважаємо, що такий критерій є доволі суперечливим. На наше особисте переконання, репутація аудиторської фірми, щодо якої хоча б раз застосовувалась санкція у вигляді призупинення права на провадження діяльності, не може вважатись «доброю».

В той же час в цьому пункті Законопроекту зазначено, що за втрату «доброї» репутації фірма «...виключається з Реєстру за рішенням Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю» [3]. На нашу думку, вислів «за рішенням Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю» необхідно видалити, оскільки він може трактуватись як такий, що дає право Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю встановлювати додаткові критерії виключення з Реєстру фірм, які втратили «добру» репутацію.

6. Законопроектом передбачено, що члени Ради нагляду за аудиторською діяльністю, що обираються з числа непрактикуючих осіб, а також виконавчий директор Інспекції із забезпечення якості та його заступники повинні мати відповідний досвід роботи та «бездоганну репутацію» (п. 1 ст. 16; п. 1 ст. 17) [3]. Відповідно виникають такі

запитання:

- за якими критеріями можна виміряти «бездоганну» репутацію і чим вона відрізняється від «доброї» (ст. 5)?;

- чому немає вимоги, щодо «бездоганності» репутації членів Ради нагляду за аудиторською діяльністю, які є представниками державних органів влади, зокрема, «центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг» (п. 1 ст. 16) ? [3]. І, взагалі, чому по відношенню до таких членів Ради нагляду за аудиторською діяльністю в Законопроекті не прописані жодні вимоги?

Тобто необхідно більш чітко викласти кваліфікаційні вимоги до всіх членів Ради нагляду за аудиторською діяльністю та керівництва Інспекції із забезпечення якості з метою мінімізації суб'єктивності оцінок під час їх обрання та призначення на посади.

7. В пункті 2 статті 19 «Атестація аудиторів» Законопроекту наведено перелік «предметів» за якими повинні підтверджуватись теоретичні знання аудитора, а саме:

«1) стандарти професійної етики та професійна незалежність;

2) міжнародні стандарти аудиту;

3) законодавчі засади аудиторської діяльності та методика проведення аудиту (професійні навички);

4) управління ризиками та внутрішній контроль;

5) фінансовий аналіз;

6) управлінський облік;

7) міжнародні стандарти фінансової звітності;

8) теорія бухгалтерського обліку та законодавчі засади ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності;

9) податкове законодавство та законодавство про єдиний соціальний внесок;

10) господарське, цивільне та трудове законодавство;

11) корпоративне законодавство та законодавство про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом;

12) інформаційні технології та комп'ютерні системи;

13) фінанси підприємств;

14) економіка підприємства та статистика»

[3].

Передбачено, що професійна компетентність аудитора «підтверджується шляхом складання кваліфікаційного іспиту, який має засвідчити здатність особи застосовувати теоретичні знання на практиці» (п. 3 ст. 19 Законопроекту). В

той же час, «особам, які під час навчання у вищих навчальних закладах вивчали **предмети**, зазначені у цій статті ... протягом мінімальної кількості годин, визначеної комісією з атестації, та **успішно склали іспит**, за рішенням комісії з атестації може бути зараховано теоретичні знання з відповідних **предметів**» (п. 4 ст. 19) [3].

В зв'язку з вищевикладеним виникають такі запитання, зауваження та пропозиції. По-перше, зі змісту пункту 4 статті 19 зрозуміло, що термін «предмет», використовується в значенні «навчальна дисципліна». Поряд з цим перелік «предметів» в пункті 2 статті 19 не можна стовідсотково вважати переліком «навчальних дисциплін», оскільки в різних ВНЗ назви однакових навчальних дисциплін (як сукупності однакових знань та умінь) можуть відрізнятися і не збігатися з назвами з наведеного в Законопроекті переліку. До того ж не може один навчальний предмет мати назву «теорія бухгалтерського обліку та законодавчі засади ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності», або «економіка підприємства та статистика» які, взагалі, є різними дисциплінами.

Тому пропонуємо законодавцям переглянути наведений тематичний перелік «теоретичних знань» і виписати його в майбутньому законі більш чітко та зрозуміло. Суперечливого терміну «предмет» можна уникнути виклавши пункт 2 статті 19 в такій редакції: «теоретичні знання підтверджуються з:

- стандартів професійної етики та професійної незалежності;

- міжнародних стандартів аудиту;

- законодавчих засад аудиторської діяльності;

- методики проведення аудиту (професійні навички)...» і т.д.

По-друге, критерій «успішності» складання іспиту потребує додаткового роз'яснення. По-третє, виникає питання: «Чи можуть бути зараховані отримані в виші знання, якщо формою підсумкового контролю знань з начальної дисципліни був не іспит, а залік?».

8. Вважаємо, що назва Законопроекту також є дискусійною. На нашу думку, новому закону необхідно лишити чинну **узагальнюючу** назву: «Про аудиторську діяльність».

В пояснювальній записці до Законопроекту зазначається, що його було погоджено без зауважень Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг та Державною регуляторною службою України. В той же час зауваження Міністерства економічного розвитку і торгівлі України та Національного банку України враховано частково, а зауваження Міністерства юстиції України щодо нормопроєктувальної техніки – повністю [14]. Не зрозуміло, як проект Закону України,

пройшовши стільки державних інстанцій може містити редакційні і окремі змістовні вади, які «лежать на поверхні» і не потребують спеціальних фахових знань для їх ідентифікації.

Висновки. В результаті аналізу термінологічного апарату, що використовується в Законопроекті були виявлені недоліки у трактуванні та/або застосуванні таких термінів: «аудит фінансової звітності»; «аудиторські послуги»; «завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності»; «аудитори та суб'єкти аудиторської діяльності»; «добра репутація» (стосовно аудиторської фірми); «бездоганна репутація» (стосовно членів Ради нагляду за аудиторською діяльністю та керівництва Інспекції із забезпечення якості); «пре-

дмет» та «успішність складання іспиту» (стосовно зарахування теоретичних знань з навчальних дисциплін під час атестації аудиторів).

З метою виправлення наявних недоліків були внесені відповідні пропозиції, зокрема, запропонована авторська редакція тлумачення терміну «аудит фінансової звітності». Вважаємо, що врахування наших пропозицій позитивно вплине на якість Законопроекту, чим поліпшить вітчизняне правове поле регулювання аудиторської діяльності. Подальшого дослідження потребують питання створення і функціонування органів суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, дотримання балансу між держаним регулюванням та самоврядністю аудиторської професії.

Список використаної літератури

1. План заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014-2017 роки, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/847-2014-%D1%80>.

2. Директива 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 17 травня 2006 року про обов'язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності, що вносить зміни до Директив Ради 78/660/ЄЕС та 83/349/ЄЕС і припиняє дію Директиви Ради 84/253/ЄЕС від 17 травня 2006 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_844.

3. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: проект Закону України від 03.02.2017 № 6016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61045.

4. Про схвалення зауважень та пропозицій до проекту Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», оприлюдненого Міністерством фінансів України: Рішення Аудиторської палати України від 04.09.2015 № 314 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/rishennya-apu/796-2015>.

5. Про схвалення Аудиторською палатою України експертного висновку до проекту Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», (реєстр. № 6016 від 03.02.2017): Рішення Аудиторської палати України від 01.03.2017 № 340 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/rishennya-apu/985-2017>.

6. Богданова О. Ми ділили «аудит», нас багато – він один [Електронний ресурс] / О. Богданова. – Режим доступу: <http://biz.nv.ua/ukr/experts/bogdanova/mi-dilili-audit-nas-bagato-vin-odin-727985.html>.

7. Бойко О. Аудиторська реформа: чергове «покращення»? [Електронний ресурс] / О. Бойко. – Режим доступу: <http://minfin.com.ua/users/olboiko>.

8. Більботенко І.В. Напрями реформування макроекономічних рамок угод аудиторської діяльності в Україні [Електронний ресурс] / І.В. Більботенко // Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. – 2016. Т. 21. Вип. 1. – С. 205-209. – Режим доступу: http://www.visnyk-onu.od.ua/journal/2016_21_1/46.pdf.

9. Головач В.В. Актуальні проблеми аудиторської діяльності та шляхи їх вирішення: [Електронний ресурс] / В.В. Головач // Стратегія розвитку аудиту в умовах глобалізації економічних відносин: міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 31 березня – 1 квітня 2016 р.): тези доп. / Відп. ред. С.В. Бардаш. – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2016. – С. 17-20. – Режим доступу: <https://knteu.kiev.ua/file/MTc=/.....pdf>.

10. Давидов Г.М. Шляхи реформування системи аудиту в Україні [Електронний ресурс] / Г.М. Давидов, О.А. Петрик // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, 2012. т. Вип. 22(2). – С.3-9. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2012_22\(2\)_3](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2012_22(2)_3).

11. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22 квітня 1993 року № 3126-XII в редакції Закону України від 14 вересня 2006 року № 140-V (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.

12. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

13. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2015 року. Ч. 1 [Електронний ресурс] / Пер. з англ. О.Л. Ольховікова, О.В. Селєзньова. – К.: Міжнародна федерація бухгалтерів; Аудиторська палата України, 2016. – 846 с – Режим

доступу: http://www.apu.com.ua/attachments/article/1038/Part_1_2015.pdf.

14. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61045.

Гончар В.П. Проблемы использования терминологии в процессе реформирования правового поля аудиторской деятельности в Украине

Проанализирован проект Закона Украины «Об аудите финансовой отчетности и аудиторской деятельности» с целью оценки используемого терминологического аппарата. Выявлены отдельные недостатки содержательного и редакционного характера и предложены пути их исправления. Обоснован авторский подход к трактовке сущности термина «аудит финансовой отчетности».

Ключевые слова: аудит, аудит финансовой отчетности, аудиторская деятельность, правовое регулирование, терминологический аппарат.

Honchar V.P. Problems of Terminology within the Reforming Process of the Legal Framework of Audit Activity in Ukraine

The paper reveals the analysis of the draft law of Ukraine –On the Audit of Financial Statements, and Audit Activity” aimed at estimating the current terminology apparatus in use. The number of shortcomings within content and due to editorial changes has been ascertained and the ways to correct and improve these issues have been suggested. The research has also grounded the author’s individual approach to the interpretation of the term –audit of financial statements.”

Key words: audit, audit of financial statements, audit activity, legal regulation, terminology apparatus.

Дата надходження до редакції: 16.02.2017

Рецензент: д.е.н., професор Борисова В.А.

УДК 351

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АГРОФОРМУВАНЬ В УКРАЇНІ

О.В. Митяй, к.е.н, доцент, Уманський національний університет садівництва

О. М. Галицький, к.е.н, доцент, Одеський державний аграрний університет

О. В. Николук, к.е.н, доцент, Одеський державний аграрний університет

У статті обґрунтована необхідність посилення регулюючого впливу держави на розвиток великих корпоративних структур аграрного сектора економіки України. Виявлені позитивні і негативні наслідки функціонування агропромислових формувань, визначені основні детермінанти державного регулювання їх діяльності.

Ключові слова: агрохолдинг, агроформування, аграрний сектор, державне регулювання, державна аграрна політика, приватно-державне партнерство.

Вступ

Актуальність теми. Обумовлюється необхідністю пошуку нових підходів до державного регулювання розвитку агрохолдингів, викликаною неоднозначністю громадського сприйняття їх функціонування і впливу на розвиток аграрного сектора в цілому.

Постановка проблеми. Реформування аграрного сектора економіки України привело до формування дуалістичної організаційної структури: потужні вертикально інтегровані формування - агрохолдинги зі значними фінансово-матеріальними ресурсами і дрібнотоварні господарства, вимушені боротися за своє виживання. Одне з ключових завдань трансформаційних перетворень - створення рівноправних умов діяльності для усіх організаційних форм підприємництва доки не досягнута. Зате має місце підвищення соціальної напруженості, погіршення розвитку сільських територій, поглиблення дисбала-

нсу інтересів суб'єктів агробізнесу. У зв'язку з цим назріла необхідність активізації регулюючої дії держави на діяльність агропромислових формувань. Це вимагає пошуку нових підходів до регулювання їх діяльності, що відповідають сучасним умовам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження учених відносно вказаної проблематики переважно спрямовані на визначення специфіки становлення і функціонування агрохолдингів, їх впливу на діяльність дрібних форм господарювання. Глибокого досліджувалися ці питання в роботах українських учених В. Андрійчука, Ю. Данька, І.Гришової, С.Стоянової-Коваль, Т.Шабатури, О.Наумова, М.Маліка, П.Саблука, А.Маринченка, О. Табенської, Т. Ожелевської, Б.Язлюка та ін. [2, 4-5, 10,18]. Віддаючи належне їх напрацюванням, слід зазначити, що досі не отримали належного освітлення питання місця і значення регуляторних імперативів з боку держа-